

Sygn. akt V U 144/22

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 29 listopada 2022 r.

Sąd Okręgowy w Piotrkowie Trybunalskim V Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w następującym składzie:

Przewodniczący: Sędzia Urszula Sipińska-Sęk

Protokolant: st. sekr. sądowy Zofia Aleksandrowicz

po rozpoznaniu w dniu 17 listopada 2022 r. w Piotrkowie Trybunalskim na rozprawie

sprawy z wniosku J. W.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w T.

o ustalenie kapitału początkowego

na skutek odwołania J. W.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w T.

z dnia 19 stycznia 2022 r. sygn.: (...)

oddala odwołanie;

Sygn. akt VU 144/22

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 19 stycznia 2022 roku Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w T. odmówił ponownego ustalenia kapitału początkowego J. W.. W uzasadnieniu wskazano, że przedłożone dowody wpłat są niewystarczające do zaliczenia do stażu ubezpieczeniowego okresu od 1 marca 1990 roku do 16 stycznia 1991 roku, gdyż brak jest możliwości zweryfikowania tych dokumentów.

W odwołaniu z dnia 9 lutego 2022 roku J. W. wniosła o ponowne przeliczenie kapitału początkowego z uwzględnieniem stażu pracy z działalności gospodarczej od 1 marca 1990 roku do 16 stycznia 1991 roku. Podniosła, że ma książeczkę wpłat składek do ZUS oraz decyzję (...) w S. na prowadzenie działalności.

W odpowiedzi na odwołanie organ rentowy wniósł o jego oddalenie. Ponownie podniósł, że (...) Oddział w P. odmówił potwierdzenia okresu prowadzenia przez wnioskodawczynię działalności gospodarczej w okresie od 1 marca 1990 roku do 16 stycznia 1991 roku, z uwagi na brak dokumentacji rozliczeniowej tj. kart kontowych płatnika za te okresy, o czym skarżąca była informowana przez (...) Oddział w P. już pismem z 17 października 2000 roku, a pomimo to nie wносиła o ustalenie kapitału początkowego.

Sąd Okręgowy ustalił następujący stan faktyczny:

Wnioskodawczyni J. W. urodziła się w dniu (...). w dniu (...) roku złożyła wniosek o ustalenie emerytury.

(dowód: wnioski o ustalenie emerytury k. 1-3 akt ZUS)

W kwestionariuszu dotyczącym okresów składkowych i nieskładkowych wnioskodawczyni wskazała m.in., że w okresie od 21 sierpnia 1987 roku do 16 stycznia 1991 roku prowadziła działalność w zakresie nabijania naboju i naprawy syfonów w S.. Do kwestionariusza załączyła dokumenty: decyzję (...) w S. z 31 stycznia 1991 roku o wykreśleniu z ewidencji działalności gospodarczej z dniem 16 stycznia 1991 roku wpisu dokonanego 16 marca 1989 roku pod numerem (...) dotyczący działalności nabijanie naboju i naprawa syfonów.

(dowód: kwestionariusz k. 3 akt emerytalnych, decyzja z 31.01.1991 roku – k. 11 akt emerytalnych)

W przedmiocie podlegania ubezpieczeniom społecznym z tytułu prowadzenia działalności gospodarczej przez wnioskodawczynię w S. od 1 września 1987 roku do 30 stycznia 1991 roku (...) Oddział w P. prowadził w 2000 roku postępowanie wyjaśniające.

Pismem z 14 września 2000 roku ZUS Oddział w P. zwrócił się o udzielenie informacji w tym zakresie do Cechu (...) w S. oraz do J. W..

Pismem z 21 września 2000 roku Cech (...) w S. poinformował (...) Oddział w P., że J. W. prowadziła działalność gospodarczą w zakresie nabijania naboju i naprawy syfonów w okresie od 1 września 1987 roku do 1 marca 1990 roku na podstawie zezwolenia nr (...) z 21 sierpnia 1987 roku i w tym okresie była członkiem C.. W dniu 4 października 2000 roku J. W. poinformowała (...) Oddział w P., iż posiada jedynie potwierdzenie wpłaty w 1990 roku i załączyła dowód wpłaty składki za maj 1990 rok w kwocie 47 700zł.

Pismem z dnia 17 października 2000 roku -wydanym na wniosek J. W. celem przedłożenia w ZUS w O. – (...) Oddział w P. zaświadczył, że J. W. prowadziła działalność gospodarczą od 1 września 1987 roku do 1 marca 1990 roku (data zakończenia działalności na podstawie pisma z (...) (...) w S.).

Pismo to zostało wysłane wnioskodawczyni na jej adres zamieszkania w O. ul. (...).

(dowód: pismo z 17.10.2000r. – k. 32 akt emerytalnych, pismo (...) w S. z 21 września 2000 roku – k. 31 akt, dowód wpłaty – k. 32 akt, pismo wnioskodawczyni z 4.10.2000r. – k. 33 akt)

Pismem z 18 sierpnia 2021 roku (...) Oddział w P. potwierdził ubezpieczenia społeczne J. W. w okresie od 1 września 1987 roku do 28 lutego 1990 roku z tytułu prowadzenia działalności. Poinformowano o braku możliwości podania okresu opłacania składek, okresu zwolnienia z opłacanych składek i podstaw wymiaru składek na ubezpieczenia społeczne z uwagi na brak dokumentacji rozliczeniowej płatnika (karty kontowe).

Jednocześnie podniesiono, że w 2000 roku prowadzone było postępowanie wyjaśniające z J. W. i z (...) w S.. Po zakończeniu tego postępowania w dniu 17 października 2000 roku (...) Oddział P. wydał płatnikowi zaświadczenie o okresie ubezpieczenia.

(dowód: zaświadczenie z 18.08.2021r. – k. 78 akt emerytalnych)

Decyzją z dnia 9 listopada 2021 roku organ rentowy ustalił J. W. kapitał początkowy na dzień 1 stycznia 1999 roku na kwotę 69 076,59 złotych.

Do obliczenia podstawy wymiaru kapitału początkowego oraz obliczenia wskaźnika wysokości podstawy przyjęto przeciętną podstawę wymiaru składek na ubezpieczenie społeczne z 10 kolejnych lat kalendarzowych tj. od 1 stycznia 1989 roku do 31 grudnia 1998 roku.

Wskaźnik wysokości kapitału początkowego wyniósł 43,59 %. Podstawę wymiaru kapitału początkowego ustalono na kwotę 532,19zł. w wyniku pomnożenia wskaźnika wysokości podstawy wymiaru wynoszącego 43,59 % przez kwotę bazową wynoszącą 1220,89 złotych.

Do ustalenia wartości kapitału początkowego organ rentowy przyjął:

- 142 miesiące okresów składkowych (11 lat 10 miesięcy i 19 dni),
- 1 rok, 3 miesiące okresów nieskładkowych (15 miesięcy);
- 5 lat, 9 miesięcy i 13 dni okresów sprawowania opieki nad dziećmi (69 miesięcy)
- współczynnik proporcjonalny do osiągniętego do 31 grudnia 1998 roku wieku oraz okresu składkowego -69,68 %;
- średnie dalsze trwanie życia wyrażone w miesiącach dla osób w wieku 62 lat – wynoszący 209 miesięcy.

Okresy składkowe oraz okres sprawowania opieki nad dziećmi przeliczono współczynnikiem 1,3%, a okresy nieskładkowe ze współczynnikiem 0,7%.

Do ustalenia wartości kapitału początkowego ZUS nie uwzględnił:

- 28 września 1979 roku – urlop bezpłatny

(dowód: decyzja ZUS - k. 6-7 akt kapitałowych)

W dniu 2 grudnia 2021 roku J. W. wniosła o wyjaśnienie dlaczego przy ustalaniu kapitału początkowego nie zaliczono jej okresu działalności gospodarczej od 1 stycznia 1990 roku do 30 stycznia 1991 roku. Do wniosku załączyła swoją książeczkę wpłat składek na ubezpieczenie społeczne za okres od marca do grudnia 1990 roku oraz za styczeń 1991 rok.

I tak wnioskodawczyni uiszcza następujące składki:

- 47 700zł. - za miesiąc marzec 1990 rok –w dniu 10 kwietnia 1990r.
- 47 700zł. - za miesiąc kwiecień 1990 rok –w dniu 10 maja 1990r.
- 100 000 zł. – dopłata za miesiąc marzec i kwiecień 1990 rok –w dniu 12 czerwca 1990r.
- 99 800zł. - za miesiąc maj 1990 rok –w dniu 12 czerwca 1990r.
- 166 700zł. - za miesiąc czerwiec 1990 rok –w dniu 10 lipca 1990r.
- 166 700zł. - za miesiąc lipiec 1990 rok –w dniu 14 września 1990r.
- 166 700zł. - za miesiąc sierpień 1990 rok –w dniu 14 września 1990r.
- 217 510 zł.(w tym dopłata 10 710 zł.) - za miesiąc wrzesień 1990 rok –w dniu 10 października 1990r.
- 206 800zł. - za miesiąc październik 1990 rok –w dniu 10 listopada 1990r.
- 206 800zł. - za miesiąc listopad 1990 rok –w dniu 11 grudnia 1990r.
- 215 000zł. - za miesiąc grudzień 1990 rok –w dniu 25 stycznia 1991r.
- 27 000 zł. - za miesiąc grudzień 1990 rok –w dniu 15 lutego 1991r.
- 250 000 zł. - za miesiąc styczeń 1991 rok –w dniu 5 marca 1991r.

(dowód: wniosek - k. 87 akt emerytalnych, książeczka wpłat miesięcznych składek na ubezpieczenie społeczne– k. 2 akt)

Z uwagi na brak dokumentacji rozliczeniowej płatnika, brak możliwości potwierdzenia czy wpłaty składek za okres od marca 1990 roku do stycznia 1991 roku zostały odnotowane na koncie płatnika i brak możliwości weryfikacji wysokości składek obciążających wnioskodawczynię.

Na podstawie danych zawartych w aktach (...) Oddział w P. można potwierdzić jedynie okres podlegania ubezpieczeniom społecznym J. W. od 1 września 1987 roku do 28 lutego 1990 roku z tytułu prowadzenia działalności, co wynika z pisma z (...) w S. z 21 września 2000 roku.

(dowód: pismo (...) Oddział w P. z 13.07.2022r. – k. 30 akt)

J. W. prowadziła w S. działalność gospodarczą w zakresie nabijania naboju i naprawy syfonów w okresie od 1 września 1987 roku do 1 marca 1990 roku na podstawie zezwolenia nr (...) z 21 sierpnia 1987 roku. W tym okresie była członkiem (...) w S..

(dowód; pismo (...) w S. z 21 września 2000 roku – k. 31 akt)

Działalność gospodarcza wnioskodawczyni została wykreślona z ewidencji działalności gospodarczej z dniem 16 stycznia 1991 roku w związku z samolikwidacją działalności z uwagi na jej nieopłacalność.

(dowód: decyzja (...) w S. z 31 stycznia 1991 roku - k.11 akt emerytalnych)

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Odwołanie nie zasługuje na uwzględnienie.

Stosownie do treści art. 114 ustęp 1 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 roku o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. z 2013 roku poz. 1440 ze zm) prawo do świadczeń lub ich wysokość ulega ponownemu ustaleniu na wniosek osoby zainteresowanej lub z urzędu, jeżeli po uprawomocnieniu się decyzji w sprawie świadczeń zostaną przedłożone nowe dowody lub ujawniono okoliczności istniejące przed wydaniem tej decyzji, które mają wpływ na prawo do świadczeń lub na ich wysokość. Podstawą ponownego ustalenia prawa do świadczeń lub ich wysokości mogą być tylko i wyłącznie nowe dowody, a zatem takie które nie były znane organowi rentowemu w poprzednim postępowaniu. Przymiot nowości nie dotyczy natomiast ujawnionych okoliczności istniejących przed wydaniem decyzji. A zatem podstawą ponownego ustalenia prawa do świadczeń lub ich wysokości nie muszą być okoliczności, na które osoba ubiegająca się o świadczenia lub organ rentowy nie mogły powołać się w poprzednim postępowaniu, lecz takie, które powinny być znane przy dołożeniu minimum staranności, ale na skutek błędu lub przeoczenia nie zostały uwzględnione w poprzednim postępowaniu, a powodujące pominięcie ustalenia istnienia jednego z warunków uprawniających do świadczeń (tak. wyrok Sądu Najwyższego - Izba Pracy, Ubezpieczeń Społecznych i Spraw Publicznych z 2010-05-26, II UK 354/09).

W będącej przedmiotem osądu sprawie wnioskodawczyni wniosła o ponowne przeliczenie kapitału początkowego przez uwzględnienie okresu prowadzenia działalności gospodarczej od 1 marca 1990 roku do 31 stycznia 1991 roku, na podstawie dołączonych do odwołania nowych dowodów w postaci wpłat składek na ubezpieczenia społeczne.

Nie ulega wątpliwości, że wpłaty składek załączone do odwołania są nowymi dowodami, gdyż nie były one znane organowi rentowemu w poprzednim postępowaniu, które zakończyło się wydaniem decyzji o ustaleniu kapitału początkowego. Dowody te nie mają jednak wpływu na wysokość ustalonego kapitału początkowego. Wynika to z faktu, że wnioskodawczyni nie wykazała, aby w okresie uiszczania składek na ubezpieczenia społeczne od marca 1990 roku do stycznia 1991 roku legitymowała się tytułem ubezpieczeniowym uzasadniającym zapłatę składek, a zatem aby w tym okresie prowadziła działalność gospodarczą.

W spornym okresie obowiązywała ustawa o ubezpieczeniu społecznym osób prowadzących działalność gospodarczą oraz ich rodzin z dnia 18 grudnia 1976 r. (Dz.U. Nr 40, poz. 235), tj. z dnia 15 lipca 1989 r. (Dz.U. Nr 46, poz. 250).

Zgodnie z art. 1 ust 1 tej ustawy obowiązkowemu ubezpieczeniu społecznemu określonymu ustawą, zwanemu dalej „ubezpieczeniem”, podlegają osoby fizyczne mające obywatelstwo polskie, **prowadzące na własny rachunek działalność gospodarczą** na podstawie:

- 1) wpisu do ewidencji działalności gospodarczej lub koncesji, określonych w przepisach o działalności gospodarczej,
- 2) uprawnień określonych w przepisach szczególnych, zwane dalej „ubezpieczonymi”.

Zgodnie zaś z art. 3 ust 1 tej ustawy obowiązek ubezpieczenia powstaje od pierwszego dnia miesiąca kalendarzowego, w którym nastąpiło rozpoczęcie działalności rodzącej obowiązek ubezpieczenia; obowiązek ten ustaje z końcem miesiąca kalendarzowego, w którym nastąpiło zaprzestanie działalności.

Tylko zatem prowadzenie działalności gospodarczej wiązało się z obowiązkiem podlegania ubezpieczeniom społecznym.

Z pisma (...) w S. z 21 września 2000 roku (k. 31 akt), którego prawdziwości skarżąca nie tylko nie obaliła, ale nawet nie próbowała obalić, wynika, że J. W. prowadziła działalność gospodarczą w zakresie nabijania naboju i naprawy syfonów jedynie w okresie od 1 września 1987 roku do 1 marca 1990 roku i w tym też okresie była członkiem (...) w S..

Co znamienne Cech (...) w S. nie uległ likwidacji – jak sugerowała pełnomocnik skarżącej – a zatem nic nie stało na przeszkodzie, aby strona skarżąca zaoferowała dowody, które mogłyby świadczyć na korzyść skarżącej. Tego jednak strona skarżąca nie zrobiła. W związku z powyższym Sąd uznał, że dokument z 21 września 2000 roku jest dokumentem prawdziwym, a odmienne zeznania skarżącej, co do prowadzenia działalności do 16 stycznia 1991 roku uznał za gołosłowne i jako takim odmówił wiary.

Skarżąca utożsamia prowadzenie działalności gospodarczej z datą wykreślenia działalności z ewidencji działalności gospodarczej. Należy podnieść, że wykreślenie działalności z ewidencji jest li tylko czynnością czysto techniczną. I o ile świadczy ono niewątpliwie o zakończeniu działalności, to już nie jest dowodem na to, że działalność była prowadzona do daty wykreślenia z ewidencji.

A zatem wykreślenie działalności z ewidencji w dniu 16 stycznia 1990 roku nie jest dowodem na to, że skarżąca do daty wykreślenia tą działalność prowadziła, jak imputuje. Przeczy temu zaświadczenie wystawione przez (...) w S. w 2000 roku, z którego jednoznacznie wynika, że działalność skarżąca prowadziła jedynie do 1 marca 1990 roku, a nie do 16 stycznia 1991 roku.

Wnioskodawczyni nie zaoferowała Sądowi jakichkolwiek dowodów na to, że prowadziła działalność gospodarczą. Takim dowodem nie jest bowiem, jak wyżej wskazano, zaświadczenie o wykreśleniu działalności. O prowadzeniu działalności nie świadczą także dowody wpłat składek na ubezpieczenie społeczne załączone do akt. Skoro bowiem wnioskodawczyni od marca 1990 roku do stycznia 1991 roku nie prowadziła działalności gospodarczej, jak wynika z zaświadczenia (...) w S. z 2000 roku, to nie miała tytułu do uiszczania składek na ubezpieczenie społeczne. Opłacanie składek na ubezpieczenie nie jest wystarczające do objęcia ubezpieczeniem społecznym. Tylko posiadanie tytułu do ubezpieczeń społecznych i opłacanie składek daje podstawy do podlegania ubezpieczeniom społecznym. Opłacanie składek na ubezpieczenie bez posiadanie tytułu do ubezpieczeń skutkuje li tylko uznaniem, że składki zostały uiszczone bez podstawy prawnej.

Nie jest też prawdą, że skarżąca nie wiedziała o wynikach postępowania wyjaśniającego prowadzonego przez (...) Oddział w P. w 2000 roku w przedmiocie ustalenia okresu podlegania ubezpieczeniom społecznym za okres od marca 1990 roku do stycznia 1991 roku, gdyż w tym okresie jak wynika z pisma wnioskodawczyni z 4 października 2000 roku czynnie w tym postępowaniu uczestniczyła. O wynikach tego postępowania (...) Oddział w P. zawiadomił wnioskodawczynię w piśmie z 17 października 2000 roku i wysłał je skarżącej na jej ówczesne aktualne miejsce zamieszkania w O., a nie w S. (k. 32 akt emerytalnych). W toku tego postępowania wnioskodawczyni złożyła do (...) Oddział w P. tylko jeden dowód wpłaty składki na ubezpieczenie społeczne za maj 1990 rok w kwocie 47 700zł.,

podnosząc że innych wpłat nie znalazła. Obecnie po 12 latach wnioskodawczyni znalazła całą książeczkę z wpłatami za sporny okres i tylko za sporny okres, przy czym z tej książeczki wynika, że za maj 1990 uiszczyła składkę w wysokości 99 800zł. A zatem jest to inny dowód wpłaty niż ten za maj 1990 znaleziony w 2000 roku na kwotę 47 700zł.. Z analizy wpłat składek wynika, że skarżąca uiszczała je w różnych wysokościach i terminach. Czasami dopłacała brakujące składki po terminie. Nawet zatem gdyby skarżąca miała tytuł do ubezpieczenia – czego nie udowodniła – to takie chaotyczne i nieterminowe wpłaty, nie pozwoliłyby na ustalenie, czy były one uiszczone za sporny okres w należytą wysokość, co wyklucza możliwość uznania spornego okresu za okres podlegania ubezpieczeniom społecznym.

Biorąc powyższe pod uwagę Sąd Okręgowy na podstawie art. 477¹⁴ § 1 k.p.c. oddalił odwołanie.